

Sindirim Sistemi Hastalıklarında Kullanılan Çaylar

Sindirim Sistemi Bozuklukları

- A) Anoreksiya ve dispepsi
- B) Şişkinlik ve gaz
- C) Gastrit ve ülser
- D) İrritabl kolon sendromu
- E) Diyare
- F) Konstipasyon
- G) Karaciğer bozuklukları

B) Anoreksiya ve dispepsi

- **Anoreksiya:** İştah kaybı Dozaj. 2 g drog100 ml su

- **Dispepsi:**

Çocuklarda: diyare ile sonuçlanan akut beslenme bozukluğu

Yetişkinlerde: mide bulantısı, epigastrik basınç, şişkinlik, gaz, abdominal kramplarla karakterize bozukluk

B) Anoreksiya ve dispepsi

- Dispepsi sonucu; gastrik sıvının ve safra üretiminin yetersizliğinden dolayı **safra kesesi bozuklukları, safra taşı** oluşur. Pankreatik sıvı azalması da vardır.
- Bu durumda tedavi için **acı madde içeren bitkiler, kollagoglar ve karminatifler** kullanılır.

1. Acı madde içeren bitkiler

- Gastrik sekresyonu stimüle ederek etki gösteren aynı zamanda safra salgısını da arttıran bitkilerdir.
- Yemeklerden 20-30 dakika önce alınırlar.
- Acı bitki içeren çaylar tatlandırıcı ve şeker ile alınmamalıdır.
- Gastrik veya duodonal ülserde kullanılmamalıdır.

Artemisia absinthium, pelinotu, wormwood

- Toprak üstü kısımları, çiçek ve yapraklı dalları
- Kuzey, İç ve Doğu Anadolu'da yabani olarak yetişir.
- Halk arasında midevi, kuvvet verici, iştah açıcı, ateş düşürücü, idrar arttırıcı
- % 0.2-1.5 uçucu yağ
- % 0.15-0.4 acı madde (acılık değeri 10.000-15.000)
- Fenolik bileşikler (fenolik asitler, flavonoit, tanen)

Artemisia absinthium, pelinotu, wormwood

- Refleks olarak gastrik sekresyonu stimüle eder.
- Grip v.b. hastalıklar sonrasında görülen iştaksızlıkta, dispepside, safra yolu diskinezisinde kullanılır.
- 3-4 haftadan fazla kullanılmaz. Gastrik ve duodonal ülserli hastalarda, gebelik ve laktasyonda kontrendike
- 1-1.5g drog / 150 ml su
- İştahsızlık için yemekten 30 dk. Önce
- Kollagog olarak yemekten sonra günde 3 kez.

Gentiana lutea, centiyane, Gentian

- Bursa-Uludağ, Sinop-Ayancık, Bilecik
- Halk arasında midevi, yara iyi edici, alyuvarları arttırıcı ve ateş düşürücü
- İridoitler (gensiopikrozit, amarogentin)
- Triterpenoit
- Fitosterol
- Polisakkaritler

Gentiana lutea, centiyane, Gentian

- Ağız ve mide sıvılarını arttırır. Mide veya duodonal ülserlilerde kontrendike
- 0.1-2 gram drog/ 150 ml su

Centaurium cyanus, peygamber çiçeđi, Centaury

- Kurutulmuş çiçek durumları
- İridoitler
- Uçucu yağ
- Sabit yağ
- %5 infüzyonu kuvvet verici, ishal kesici, göğüs yumuşatıcı
- Haricen saç kepeklenmesinde, göz enfeksiyonlarında

Citrus aurantium var. *amara*, Turunç, Bitter orange

- Meyva kabukları (perikarp) kesilir, kurutulur.
- Aromatik acı maddeler (naringozit, limonoit)

2. Kollagog etkili bitkiler

- Koleretik: safranın itrah hızını arttırarak safra hacmini çoğaltan ilaçlardır.
- Kollagog: safra kesesinde toplanan safranın boşaltılmasını sağlayan ilaçlardır.
- Safra taşları için radikal tedavi cerrahidir.

Peumus boldus, boldo yaprađı

- Türkiye'de yetiřmez. Güney Amerika bitkisi
- Kuzey Afrika ve İtalya'da kültür.
- % 0.3 alkaloid (Boldin)
- % 2 uçucu yağ
- Alkaloid dođrudan ilaç
- Yaprakları ay (alkaloid tuz halinde olduđu için suya geçer)
- %1 1 infüzyonu safra sekresyonunu stimüle eder.
- Karaciğer yetmezliđinde de endike

Fumaria officinalis, řahtere otu, Fumitory

- Türkiye'de 15-16 tür
- Tüm türler alkaloid tařır (izokinolein grubu, fumarin)
- Koleretik ve diüretik
- % 0.5 lik infüzyon

Cichorium intibus, Hindiba, Cichory

- Kök ve yapraklar çay olarak kullanılır
- % 1-2 lik infüzyonu koleretik
- Şikoreik asit (kafeik asit türevi)
- İnülin
- Acı maddeler
- Yapraklar salata halinde de koleretik etkili

Cynara scolymus, Enginar, Artichoke

- Yapraklar..çay
- Sinarin (kafeik asit + kinik asit)
- Klorojenik asit
- Neoklorojenik asit
- Diüretik ve koleretik etkili
- Kan kolesterol seviyesini düşürücü

Taraxacum officinale, Radika, dandelion

- Karahindiba kökü
- Kök ve herba
- Taraxisin (acı maddeler)
- Fitosterol
- Safra söktürücü, hafif müshil, diüretik
- %5 infüzyon
- Dekoksiyon

Curcuma longa, Zerdeçal, turmeric

- Hindistan'da yetişir
- Hint safranı, zerdeçöp
- Kaynatıldıktan sonra kurutulmuş rizomlar kullanılır.
- Çiğnendiği zaman tükürüğü sarıya boyar.
- % 3-5 uçucu yağ
- Curcumin (boyar madde)
- Midevi, gaz söktürücü, safra arttırıcı
- Gıda ve kumaş boyanmasında
- %3-5 lik dekoksiyonu 2-3 kez

Chelidonium majus, kırlangıç otu, Greater celandine

- Temre otu
- Çiçekli dallar
- Sarı renkli lateks
- % 0.3 alkaloid (chelidonin)
- Toprak üstü kısmı ve usaresi safra arttırıcı, müshil ve yatıştırıcı
- Sütü haricen sigillerde
- Standardize ekstre tercih edilmeli
- Yüksek dozda karın ağrısı, barsak iltihabı, hematüri

Avusturya Farmakopesi

- Herba Absinthi 20
- H. Centaurea 20
- R. Gentiana 15
- Menyanthes trifoliata 15
- P. Aurantii amara 20
- C. Cinnamomi 20

İştah açıcı, yemeklerden yarım saat önce

German Standard Registration

- R. Gentianae 20
- P. Aurantii amara 20
- H. Centaurii 25
- H. Absinthii 25
- C. Cinnamomi 10

German Standard Registration

- R. Angelica 25
- H. Achillea 25
- H. Centaurea 15
- H. Absinthii 15
- Fr. Anisi 5
- Cornflower 5
- Orange blossoms 5
- F. Rosmarini 5

German Standard Registration

- R. Gentianae 20
- R. Taraxaci cum F. Taraxaci 35
- H. Centaurea 30
- F. Calendula 5
- F. Salviae 5
- H. Basilici 5

- H. Absinthi 3
- R. Calami 2
- R. Taraxaci 2
- H. Millefolii 2

- R. Gentianae 2
- H. Absinthi 2
- F. Menyanthes 1
- H. Millefolii 1
- H. Centaurii 1

- Safra arttırıcı çaylar (safra taşlarında, mide iltihaplarında ve barsak enfeksiyonlarında kullanılmaz.

German Standard Registration

- R. Taraxaci & F. Taraxaci 30
- R. Curcuma 20
- F. menthae 20
- Fr. Cardui mariae 20
- Fr. Carvi 10

- Fr. Cardui mariae 20
- F. menthae 10
- R. Taraxaci & H. Taraxaci 10

- H. Absinthi * 10
- F. Melissae 10
- H. Fumariae 10

- * doz dikkat

- Fl. Chamomillae 10
- F. Menthae 10
- F. Melissae 10
- H. Chelidonii * 5
- H. Fumariae* 5

- R. Taraxaci & H. Taraxaci 30
- R. Curcumae 20
- F. Menthae 20
- Fr. Cardui Mariae 20
- Fr. Carvi 20